

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی • مشاوران: عباس عبدی و احمد زیدآبادی • سردبیر: محمد جواد روح • سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی • معاون سردبیر: مهرداد خدیری • دبیران گروهها: فرزانه طهرانی (اقتصاد)، آرمین منتظری (دبلیوماسی و بین الملل)، علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست)، الهه ابراهیمی (خبر)، آرش خاموشی (عکس)، هادی حیدری (طرح و کاریکاتور)، مدیر هنری: مهدی قربانی نیار، حرفه‌بینی و ویراستاری: شهرام هادی • مدیر اداری و آژنسی‌ها: شاهرخ حیدری • تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آژنسی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

رهبران افکار در دنیای جدید چه کسانی هستند؟

محمد رهبری

پژوهشگر شبکه‌های اجتماعی

رشد و توسعه تکنولوژی در دوده‌ها اخیر، دنیای جدیدی را متولد کرده است که باید بیشتر شناخت. فناوری‌های نو ظهور بر فرهنگ، جامعه، اقتصاد و سیاست تأثیرات عمیقی داشته‌اند که به‌طور مرتب نیاز به مطالعه دارند. یکی از موضوعاتی که توسعه فناوری‌هایی نظیر اینترنت، شبکه‌های اجتماعی و هوش مصنوعی بر جوامع گذاشته است، تغییر در ماهیت و ویژگی‌های رهبران است.

در میان تئوری‌ها و نظریات مربوط به رهبران، نظریات «رهبران-هوداداران» که بر ویژگی‌های رهبران و رابطه آنها با هوداداران شان تأکید دارد، در دو دهه گذشته بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. ویژگی‌ها و شخصیت رهبران در دنیای جدید، متأثر از توسعه تکنولوژی است. حالا بسیاری از کسانی که نقش پررنگی در رهبری جوامع ایفا می‌کنند و مورد توجه افکار عمومی قرار دارند، از دل شبکه‌های اجتماعی و تصویری که آنجا از خود ساخته‌اند، متولد شده‌اند. حالا کسانی که نقش «رهبری افکار» در جوامع را بر عهده دارند، متفاوت از گذشته هستند. اکنون اینفلوئنسرها به دلیل مخاطبان آنلاین بسیار زیاد خود، اغلب به‌عنوان رهبران افکار در فضای دیجیتال در نظر گرفته می‌شوند. تا پیش از توسعه تکنولوژی و شبکه‌های اجتماعی، بر اساس تعریفی که لازارسفلد و همکارانش ارائه کرده‌اند، رهبران افکار کسانی بودند که با رسانه‌های جمعی سنتی (مثل تلویزیون) تعامل داشتند، اطلاعاتی که از چنین منابعی می‌گرفتند را پردازش می‌کردند و آن را به شبکه مخاطبان خود منتقل می‌کردند.

این امر اکنون و در دوران جدید، به اینفلوئنسرهای منتقل شده است؛ حالا رهبران افکار مجبور نیستند حتماً با رسانه‌های جمعی و سنتی مثل تلویزیون و رادیو برای اثرگذاری بر افکار عمومی مرتبط باشند. بلکه شاهد ظهور نسلی از رهبران افکار هستیم که شهرت خودشان را از طریق فعالیت در شبکه‌های اجتماعی به‌دست آورده‌اند و در نتیجه شاهد تعداد بسیار بیشتر و متنوعی از رهبران افکار هستیم که هر یک بر بخشی از جامعه اثرگذارند؛ همین امر اهمیت «رهبران افکار» را افزایش می‌دهد؛ زیرا اکنون مجموعه متنوع‌تری از بازیگران می‌توانند تأثیرات اجتماعی بگذارند. اینجاست تفاوت مهم دیگر نیز بر جسته می‌شود: در گذشته رهبران افکار برای امرامعاش و گذران زندگی، عمدتاً وابسته به نهاد دولت یا بازیگران بزرگ سیاسی بودند، اما حالا دیگر چنین نیست. اینفلوئنسرها تا حد زیادی مورد توجه کسب‌وکارها و بخش خصوصی هستند و بسیاری از این کسب‌وکارها برای تبلیغ محصولات خود از اینفلوئنسرهای استفاده می‌کنند؛ چرا که معتقدند تبلیغات آن‌ها اثر بخشی بیشتری دارد. اکنون اینفلوئنسر-مارکتینگ، یکی از روش‌های مهم بازاریابی برای محصولات کسب‌وکارهاست. در نتیجه نتایج متنوع شهرت، بلکه منبع درآمد بسیاری از اینفلوئنسرهای درون همین شبکه‌های اجتماعی است. بنابراین رهبران افکار اکنون نوعی خودکفایی و خودبسندگی نسبت به محیط پیرامون خود دارند؛ چرا که تمام شهرت و ثروتشان وابسته به عملکرد خودشان درون شبکه‌های اجتماعی است.

این امر تأثیرات عمیق خود را بر سیاست گذاشته و می‌گذارد؛ رهبران افکار در شبکه‌های اجتماعی، به‌واسطه ارتباط مستقیم و مستمر با دنبال‌کنندگان شان، راحت‌تر از رهبران سنتی جلب اعتماد می‌کنند و همین امر منجر به نوعی گذار از رهبران سنتی به رهبران افکار جدید شده است. در نتیجه می‌توان گفت رهبران سنتی که در شبکه‌های اجتماعی فعال نبوده و ارتباط مستقیم و بلاواسطه با مخاطبان شان برقرار نکردند، به‌مرور از اذهان کتار رفته و تأثیرگذاری اجتماعی خود را از دست دادند.

از سوی دیگر بر خلاف گذشته، رهبران افکار محدود به چند چهره خاص نیستند؛ این تکتک از یک سو باعث شده تا اولاً دیگر یک نفر نتواند بر توده‌های مردم اثر عمیق بگذارد و هر بخش کوچکی از جامعه متأثر از یک یا چند چهره خاص باشد، ثانیاً هر کاربر در معرض دیدگاه‌ها و عقاید چند نفر از اینفلوئنسرها، یا همان رهبران افکار قرار بگیرد و در نتیجه تخصصی که در گذشته به یک عقیده یا ایدئولوژی خاص وجود داشت را نداشته باشد و ثالثاً جامعه به سمت نوعی آشفتگی و تکتک برود. به عبارت دیگر اکنون دیگر کسی نیست که بتواند همه جامعه را نمایندگی کند یا برای اثرگذاری بر جامعه، دیگر نمی‌تواند یک زبان خاص با همه آن‌ها صحبت کند؛ بلکه باید ادبیات و روش‌های متنوع و متفاوتی را ابداع کرد و به کار گرفت. این وضعیت جدید، فواید و مضرات خاص خودش را دارد. اینکه یک یا چند نفر محدود، رهبری افکار را در دست نداشته باشند، باعث می‌شود تا بر خورد سیاسی و امنیتی با اینفلوئنسرها بی‌اثر شود؛ اما از سوی دیگر این اینفلوئنسرهای به‌متنهایی نمی‌توانند هیچ‌گاه بخش قابل توجهی از جامعه را با خود همراه کنند. مفهوم «رهبری افکار» در دوران جدید، در ادبیات علمی و پژوهشی ما نسبتاً مغفول مانده است؛ اگر چه در حوزه کسب‌وکارها به این موضوع تا حدی توجهی شده، اما در ادبیات سیاسی و اجتماعی این مفهوم هنوز بر جسته نشده است.

سرگیجه‌ی سرخ

چرا بعد از استعفای یحیی گل محمدی برانکو هم به پیشنهاد پرسپولیس پاسخ منفی داد؟

سپهر خرمی

گزارشگر ورزشی هم‌میهن

▼ سفر به امارات برای تفریح یا زندگی؟

بر اساس آخرین اخبار دریافتی، یحیی گل محمدی قرار است به زودی راهی کشور امارات شود. سفر چندماهه پیش یحیی به کشور امارات که کمتر از ۴۸ ساعت طول کشید، هنوز یکی از رازهایی است که سرمربی مستعفی سرخ‌ها علت‌اش را توضیح نداده، اما شنیده‌ها حاکی از آن است که یحیی با توجه به اینکه احتمال می‌دهد همانند کریم باقری اجازه فعالیت در فوتبال ایران را نداشته باشد، می‌خواهد شانس خود را برای حضور در فوتبال امارات از دست ندهد. هر چند پیشنهادی که به یحیی گل محمدی شده، از سوی یکی از تیم‌های قهرنشین لیگ امارات است که «آندرس اینیستا» را در اختیار دارد، اما شرایط این تیم چنان بد است که بعید به نظر می‌رسد گل محمدی بتواند وضعیت این تیم آن‌سفته را تغییر دهد. سفر یحیی به کشور امارات می‌تواند تفریحی یا برای ادامه زندگی و مربیگری در این کشور باشد؛ موضوعی که ادامه‌ی فعالیت فوتبالی یحیی را در فوتبال ایران تا تردید مواجه می‌کند.

▼ پاسخ‌کنایی برانکو

بعد از استعفای یحیی گل محمدی، مدیران پرسپولیس درصدد بازگشت برانکو برآمدند. به‌همین دلیل مذاکرات با این مربی آغاز شد. محمد دلبری، عضو اقتصادی هیئت‌مدیره باشگاه پرسپولیس، به امارات سفر کرد تا مذاکرات را با برانکو آغاز کند. این اتفاق دلخوری برانکو را در برداشت چرا که قرار بود مدیریت باشگاه شخصاً عازم کشور امارات شود تا دیداری با برانکو داشته باشد، اما لغو این سفر و حضور یکی از اعضای هیئت‌مدیره، باعث ناراحتی برانکو شد. یکی دیگر از دل‌نگرانی‌های برانکو که رضا چلنگر در گفت‌وگو با خبرنگار هم‌میهن نیز تأیید کرد، بحث پرداخت نکردن «دیپ‌کرد مالیات» برانکو، طی ۷ سال حضور او در فوتبال ایران بود؛ مشکل بزرگی که خروج برانکو را از کشور ایران با مشکل اساسی مواجه می‌کرد. برانکو در گفت‌وگو با محمد دلبری اعلام کرده بود، باید برگه تسویه حساب مالیاتی را به او تحویل دهند که خیالش از این بابت راحت شود؛ اما این اتفاق نیز رخ نداد. در هر صورت برانکو سه‌شنبه شب پیام صوتی‌اش را به یکی از هواداران ساکن کشور عمان منتشر کرد که خطاب به هواداران پرسپولیس - نه مدیریت باشگاه - می‌گوید، از حمایت‌های بی‌کران هواداران ارتش سرخ سپاسگزار است، اما بنا به دلایل شخصی نمی‌تواند به پرسپولیس برگردد. همین که برانکو به جای ارسال پیام رسمی به باشگاه پرسپولیس سعی کرده، پیام صوتی را به صورت مجازی برای یکی از هواداران ارسال کند، نشان می‌دهد که او مدیران فعلی باشگاه پرسپولیس را قابل‌ندانسته و از رفتار و عدم صداقت آنها به ستوه آمده است.

▼ همان همیشگی، شوکه‌شدن باشگاه

طی روزهای اخیر هر اتفاقی که در باشگاه پرسپولیس رخ می‌دهد، مسئولان و اعضای هیئت‌مدیره با انتشار بیانیه‌ای اعلام می‌کنند که شوکه شده‌اند. بعد از استعفای یحیی گل محمدی، باشگاه پرسپولیس با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد، از تصمیم گل محمدی شوکه شده و تلاش می‌کند تا نظر او را تغییر دهد. بعد از انتشار پیام صوتی برانکو نیز بیانیه مشابهی از سوی باشگاه منتشر و اعلام کردند که دوباره شوکه شده‌اند. مسئولان باشگاه پرسپولیس به جای چاره‌اندیشی و اتخاذ تصمیم درست، شوکه‌شدن را به خوبی یاد گرفته‌اند اما آلترناتیوی در این زمینه ندارند که اگر اتفاقی خلاف‌نظر و پیش‌بینی‌شان رخ داد، چه باید کرد. هر چند در جدیدترین تصمیم اعضای هیئت‌مدیره اعلام شده که قرار است رضا درویش شخصاً با برانکو مذاکره کند تا نظرش را تغییر دهد، اما تجربه ثابت کرده که بار کج، به مقصد نمی‌رسد و بازگشت به روزهای دهه ۸۰، از رگ گردن به سرخ‌ها نزدیک‌تر است.

چهره

پاس گل به فدراسیون فوتبال استرالیا

مسابقات جام‌ملتهای آسیا ۲۰۲۳ از روز جمعه به میزبانی قطر آغاز می‌شود و در دیدار افتتاحیه، میزبان در ورزشگاه لوسیل، به مصاف لبنان می‌رود. با تأیید شبکه ال‌کاس قطر، علیرضا فغانی، داور ایرانی، قضاوت این دیدار را بر عهده خواهد داشت. فغانی که به‌عنوان نماینده استرالیا در این پیکارها حاضر می‌شود با تیم داوری استرالیایی به قطر می‌رود. فغانی در جام جهانی ۲۰۲۲ به‌عنوان نماینده ایران قضاوت کرد و پس از اینکه نامش از لیست بین‌المللی داوران ایرانی کنار گذاشته شد، به‌عنوان نماینده استرالیا در مسابقات جام‌ملتهای شرکت می‌کند. بدسلیقگی کمیته داوران فدراسیون فوتبال ایران باعث شد تا افتخار قضاوت یک داور ایرانی، به‌نام فدراسیون فوتبال استرالیا در تاریخ ثبت شود. فغانی بارها گفته بود، اگر قرار بر لیست داوران بین‌المللی ایرانی

نماید، با افتخار می‌پذیرد؛ اما خداداد افشاریان به‌پناه سن بالای فغانی و به‌سادادن به جوان‌ها، نام او را از لیست بین‌المللی داوران ایرانی حذف کرد.

کتابخانه

تصحیحی انتقادی از شاهنامه فردوسی

«شاهنامه فردوسی: تصحیح انتقادی و شرح یکایک ابیات»، نوشته مهری بهفر، کتابی ۵۳۴ صفحه‌ای با قیمت ۵۵۰ هزار تومان است که توسط نشر نو منتشر شده است. این کتاب تصحیح تازه‌ای است از شاهنامه فردوسی بر پایه مهم‌ترین نسخه‌های موجود، همچون دستنویس موزه بریتانیا، فلورانس و... نسخه سن‌ژوزف که به‌تازگی در بیروت یافته شده و تصحیح حمدالله مستوفی نیز برای نخستین بار در این تصحیح انتقادی بررسی شده‌اند. بخش دیگر این اثر شرح یکایک ابیات، تعبیر کنایی، مجازی، استعاری و... است، به‌همراه گزارش ریشه‌شناسی واژگان متن و بررسی درون‌مایه‌ها، رویدادها، شخصیت‌ها و خویشکاری آن‌ها و نیز مقایسه‌شان با متون هم‌زمان نا هم‌زمان. برگردان عربی شاهنامه از فتح بن علی ننداری اصفهانی در اوایل قرن هفتم، برگردان منظوم انگلیسی بردارن وارنر، فهرست واژه‌های گزارش شده، فهرست واژه‌های پارسی باستان، اوستایی، پهلوی اشکانی، ساسانی و... فهرست واژه‌های عربی، فهرست واژه‌های غیرعربی و غیرایرانی، فهرست نام مکان و کسان، بیت‌یاب و کتاب‌نامه از بخش‌های دیگر این کتاب‌اند.

شاهنامه فردوسی: تصحیح انتقادی و شرح یکایک ابیات نویسنده: مهری بهفر انتشارات: نشر نو

تاریخ

پیروزی قیام‌پسران آذرك

۲۱ دی‌ماه سال ۱۷۶ شمسی، سپاه اعزامی خلیفه عباسی از خراسان به سیستان که قصد داشت قیام‌پسران آذرك را سرکوب کند، شکست سختی خورد و بدین ترتیب یکی از نخستین قیام‌های مسلحانه

ایرانیان برای کوتاه کردن دست خلفای عباسی و احیای استقلال و حاکمیت ایرانی به موفقیت رسید. حمزه، پسر بزرگ آذرك، پس از اینکه شنید علی بن عیسی بن ماهان ژنرال و فرماندار عباسیان، پسر خود عیسی را مأمور سرکوب قیام‌سیستانیان کرده است، با چندصد نفر نیرو، در کوه‌های سر راه کمین کرد و لشکر اعزامی را پراکنده ساخت. بعدتر نه تهدید، نه تطمیع هارون الرشید نیز بر حمزه آذرك کارگر نیفتاد و او در جواب خلیفه، صلاحیت دینی و اخلاقی او را برای جانشینی پیامبر منکر شد و برای تحقیرش، خود را عبدالله و امیرالمؤمنین معرفی کرد. سال‌ها بعد، یعقوب لیث صفاری تلاش پسران آذرك را دنبال کرد و او نیز به موفقیت رسید. قیام‌گران سیستانی معتقد بودند، حکام عباسی دست به اعمالی می‌زنند که در اسلام نهی شده است؛ ظلم، اسراف و توجه به تجملات و تشریفات. همچنین از نظر آنان، مسلمانی ربطی به سخن گفتن به زبان عربی نداشت.